

1 Obiekt

45/4

KAPLICA p.w. PANA JEZUSA

2 Czas powstania

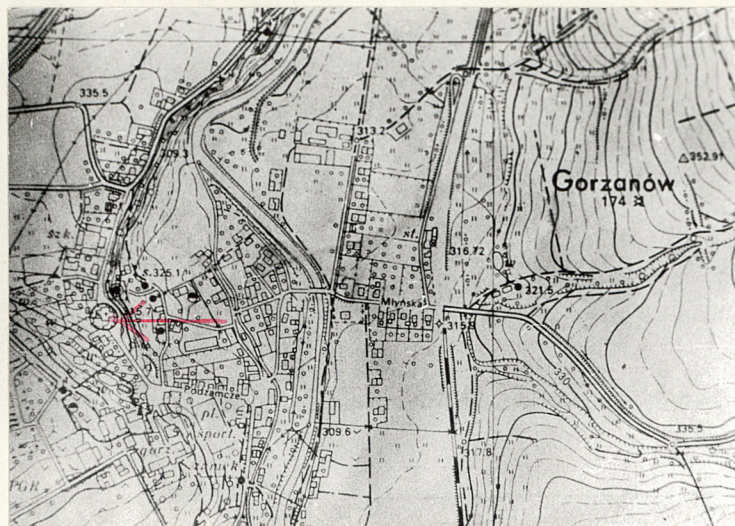
ok.1658

3 Miejscowość

G O R Z A N Ó W

fot.1 elewacja frontowa (zach.)

4 Adres

kaplica przy ogrodze-
niu kościoła parafial-
nego (ul.Kłodzka)
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo wałbrzyskie

gmina Bystrzyca Kłodzka

pow. UKOŁZKA

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Arnoldisdorff,
Arnsdorff (do 1669r.)
Grafenort (do 1945r.)

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat Bystrzyca Kłodzka

8 Właściciel i jego adres

Parafia Rz-Katolicka
Gorzanów
ul.Kłodzka 9 (plebania)
diecezja wrocławska

9. Użytkownik i jego adres

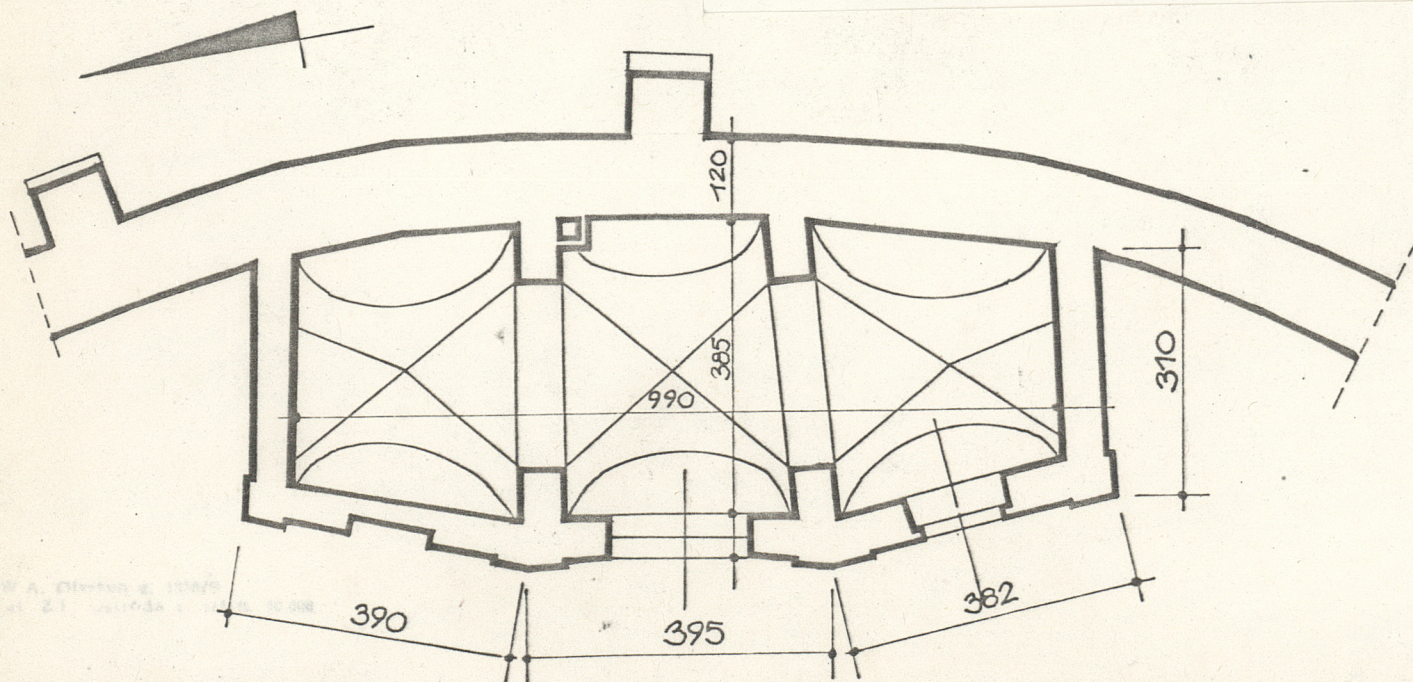
jak wyżej

10 Rejestr zabytków

Nr 784/Wt

data 25.05.1981

0 1 5m

Parafia wymieniona w 1384. Istniał kościół gotycki, prawdopodobnie z XV w., gruntownie przebudowany do obecnego stanu ok. poł. XVII w. (konsekrowany w 1658). Autorami przebudowy byli Lorenzo Nicolo i/lub Andrea Carove, Komaskowie z warsztatu Carla Turagi.

Zapewne tego samego autorstwa jest kaplica, pochodząca z tego samego okresu i warsztatu, jak wskazuje jednolity charakter dekoracji.

Styl wczesnobarokowy.

SYTUACJA: zespół kościelny usytuowany jest ok. 250 m na płn.-wsch. od kompleksu rezydencji, na wzgórzu wyniesionym ponad stromą skarpe doliny Nysy Kłodzkiej. Orientowany kościół otoczony jest murem o planie nieregularnego, zbliżonego do owalu wielokąta o zaokrąglonych narożach, przy którym umieszczone są 2 bramy i 3 kaplice murowane (vide karty ewidencyjne). Kaplica p.w. Pana Jezusa dostawiona jest do wcześniejszego muru po wsch. stronie ogrodzenia (od wewnątrz) (fot. 2, 3); oddalona od prezbiterium kościoła o ok. 7 m na pld.-wsch. Przed kaplicą trawnik (nie ma utwardzonego dojścia).

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA: kaplica murowana, ściany z nieregularnego kamienia łamanego i cegły, ściana tylna w górnej części nadbudowana nad wcześniejszym, szerszym murem. Wnętrze przekryte sklepieniami kolebkowo-krzyżowymi o krzywiźnie koszowej (fot. 9), na ścianach poprzecznych oparte na szerokich grkadach-gurtach o łuku koszowym. Dach pulpitowy, drewniane krokwie o niewielkim spadku tworzą od tyłu niewielki okapik (fot. 2). Pokrycie blachą fałdową, łączoną na zakład; gzyms kryty dachówką. W narożniku tylnym środkowego pomieszczenia dostawiony komin ceglany. Podłoga deskowa. Okna szklone pojedynczo na kit, boczne okienka owalne o "pajęczynowym" podziale szczelinami drewnianymi (fot. 8), środkowe okno półkolistе (część dawnego otworu drzwiowego) o promienistym podziale szczelinami stalowymi. Drzwi opierzone, skośnie deskowane, sprofilowanymi deskami, płn. zamurowane (z zachowaniem skrzydeł drzwiowych), pld. podwójne (skrzydła wewnętrzne płycinowe).

PLAN, BRYŁA: do lekko łukowatego odcinka muru dostawiona jest kaplica o kształcie zbliżonym do wydłużonego prostokąta z dłuższym bokiem trójbocznie wybrzuszonym. Wnętrze podzielone na 3 pomieszczenia ścianami przeprutymi szerokimi arkadami. Pierwotnie każde z nich miało własne wejście, obecnie drzwi płn. zamurowane, środkowe częściowo zamurowane (górna część zamieniona na okno). Prosta jednokondygnacyjna bryła o dość płaskim dachu pulpitowym, od strony frontowej i bocznych przesłoniętą attyką.

ELEWACJE: frontowa (fot. 1) i boczne (fot. 3) rozcłódkowane pilastrami o kapitelach jońskich z girlandami (fot. 5) niosącymi belkowanie i attyką dekorowaną ślepa balustradą (fot. 4). Nad attyką kule kamienne. Elewacje boczne jedno-przęskowe, ślepe. Elewacja frontowa trójpłaszczyznowa, w przęsłach bocznych otwory drzwiowe i nad nimi owalne okienka otoczone prostym profilem z 4 przewiązkami (fot. 8). Drzwi obecnie otoczone uproszczonym profilowaniem (fot. 6), lub bez obramienia (płn.), pierwotnie zapewne w obramieniach uszakowych. W przęśle środkowym wnęka po zamurowanych drzwiach i nad nią półkolistе okno otoczone prostym profilem z inicjałem IHS w zworniku. Powyżej pusty kartusz o fantazyjnym krzywoliniowym wykroju, otoczony ornamentem zawijającym z łuską (fot. 7). **WNĘTRZA:** bez dekoracji i wyposażenia. Szwycerki sklepienne w bocznych pomieszczeniach zaznaczone wątlmymi "drutami" (fot. 9). W ścianę wewn. wmurowana płyta nagrobna z napisem niemieckim (nieczytelna - zaszpachlowana i zamalowana).

INSTALACJE: elektryczna, prąd doprowadzony z kościoła przewodem napowietrznym zakotwionym w polu kartusza w fasadzie. Ogrzewanie piecem gazowym, z odprowadzeniem spalin kominem.

14. Kubatura

ok. 250 m³

15. Powierzchnia użytkowa

ok. 30 m²

16. Przeznaczenie pierwotne

kaplica (grobowa ?)

17. Użytkowanie obecne

w trakcie remontu z przeznaczeniem na dom przedpogrzebowy (poprzednio sala katechetyczna)

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

Remont budowlany w 1980.

19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Stan techniczny dobry - budowla w trakcie remontu.
Lina stalowa niosąca kabel doprowadzający elektryczność zakotwiona w polu kartusza w środkowym przęśle fasady.
Dekoracji wewnętrznej brak.
Dekoracja zewnętrzna silnie zniekształcona w trakcie remontów, o formach słabo czytelnych spod warstw farby i tynku.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Usunięcie instalacji elektrycznej z fasady.
Przy kolejnym remoncie pożądane odtworzenie dekoracji zewnętrznej na wzór lepiej zachowanego wystroju bliźniaczej kaplicy św. Barbary.

21. Akta archiwalne (rodzaj, akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22 Bibliografia

Jak karta ewidencyjna kościoła

25. Opracował

tekst Jarosław Dobrowolski, X 1983

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Jarosław Dobrowolski, X 1983

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Barbara Dobrowolska, V 1983

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26 Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23 Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27 Załączniki

wkładka nr 1

1. Miejscowość

G O R Z A N Ó W

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KAPLICA p.w. PANA JEZUSA
przy ogrodzeniu kościoła

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia,
plan sytuacyjny

fot.2 widok od tyłu (od pld.-wsch.)

fot.3 widok od pkn.

fot.5 kapitel pilastra

fot.4 attyka w elewacji zach.

fot.6 fasada-część pld.

fot.7 kartusz w fasadzie

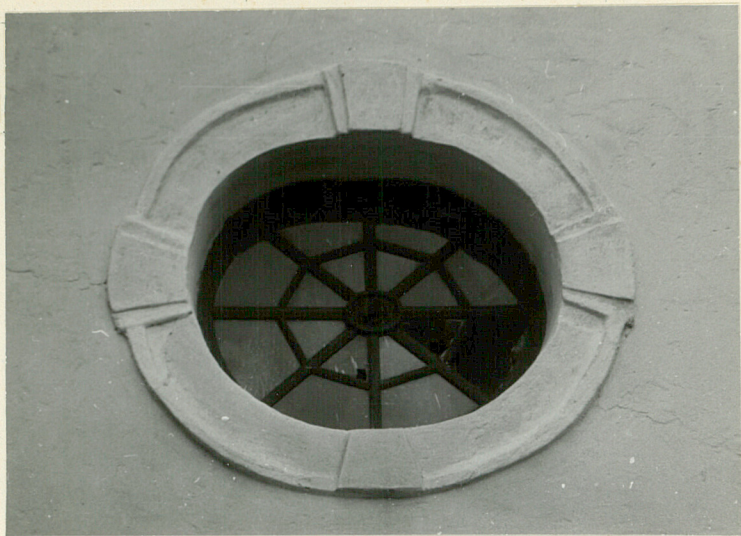

Barbara Dobrowolska
V 1983

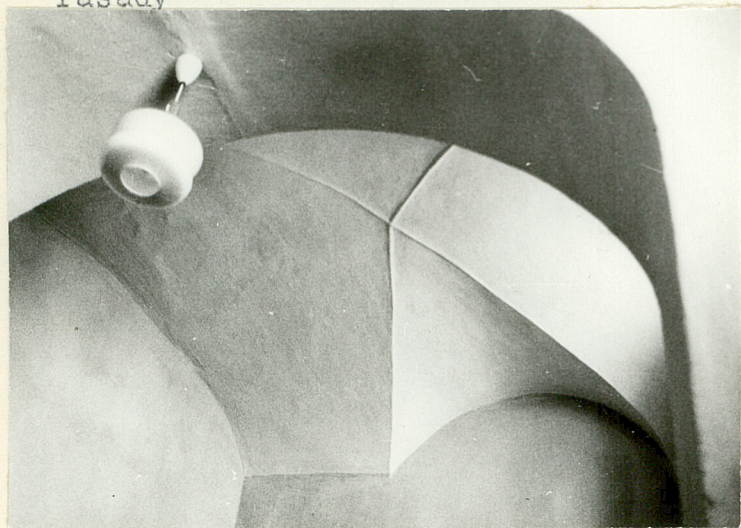
Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

jed. W.A. Olsztyn z. 135/S
OZGraf. Z.P. Ostróda z. 676 n. 40 000

fot.8 Okienko w bocznej części
fasady

fot.9 sklepienie pomieszczenia bocznego

- 1 - BRAMA GŁÓWNA (PŁN.)
 - 2 - BRAMA POŁUDNIOWA
 - 3 - KAPLICA ŚW. BARBARY
 - 4 - KAPLICA PANA JEZUSA
 - 5 - KAPLICA "MEMENTO MORI"
 - 6 - SZOPA - MAGAZYN
 - 7 - KRZYŻ MISYJNY I TABLICE
- GROBOWE PROBOSZCZÓW Z L. 60-tych XX w.
a - KRZYŻE KAMIENNE

0 5 10 40 m

